

سفر به خراسان جنوبی برای ما سفری متفاوت بود؛ فرصتی برای روبه‌رو شدن با ناشناخته‌های فراوان

قهبستان؛ دیار قلعه‌ها، کتیبه‌ها و آیین‌ها

تصویر: شایان

با همه‌معایبی که از کاج شنیده‌بودم؛ اما بیرجندی‌ها به کاج‌هایشان می‌نازند؛ حتی گونه‌ای از همین کاج‌ها را «کاج بیرجند» نام داده‌اند. کاج بیرجند بسیار قد می‌کشد و تنها در قسمت بالایی برگ و باری دارد و جلوه خاصی به بنا می‌دهد، بی‌آنکه رخ بنا را بیپوشاند.

■ اشکنه کشک‌بنفش

بیرجند آرام را به مقصد اقامتگاه خود در روستای «هریوند» ترک کردیم. با اینکه پیش از این به صورت مجازی اقامتگاه را دیده‌بودم، باز هم باشکوه‌تر از آن بود که انتظار داشتم. بازسازی عمارت به‌سبک بنای «شازده ماهان» تودرتو، سبز و آرامش‌بخش بود و نوای تار و کمانچه که از آن برمی‌خاست، دیگر همه چیز را برای باشکوه بودن تکمیل می‌کرد. همت شخصی یک مهندس اهل موسیقی سبب شده بود خانه میراثیشان به یک اقامتگاه بوم‌گردی درخور تبدیل شود. از «اشکنه»‌های مخصوص بیرجند هم غافل نشدیم؛ هم «اشکنه‌تنیه»‌را متحان کردیم و هم «اشکنه کشک‌بنفش بیرجند» را. بته، پسته کوهی است که با گردو و کشک ساییده می‌شود و اشکنه کشک بنفش از ساییدن کشک و گردو به طور همزمان شکل می‌گیرد. این اشکنه همراه با بادمجان خورده می‌شود و طعم و رنگی خاص دارد؛ آن قدر خاص که برای ما جزو بهترین تجربه‌های این سفر بود.

■ آیین‌های کهن در «چنشت» و رنگارنگ

روز دوم سفر با بازدید از «مزار کاهی» یا «بی‌بی خاتون»؛ مزاری منتسب به خواهر حضرت امام رضا(ع) آغاز شد. اداره اوقاف، چهارطاقی قدیمی را که زیارتگاهی زنانه بود، تخریب کرده و حالا بنایی نامأنوس روی آن ساخته است.دوستان و راهنماها از زیارت‌ویژه زنان گفتند، از آبی که فقط زنان در آن می‌رفتند و با شمع در دست تا کمر خیس می‌شدند تا حاجتشان برآورده شود. اینجا بازار نذورات گرم است. حتماً باید گوشت قربانی در همین مکان طبخ و تقسیم شود. روایتی هست که می‌گوید خواهر امام رضا(ع) هنگام گریز از دست دشمنان در اینجا به دل زمین پناه برد؛ اما بخشی از لباسش بیرون مانده بود.

ما با خودرو تا کنار مزار آمده بودیم؛ اما راه قدیم مزار ۳۲۰ پله است؛ از روستا تا فراز آه کوه. پله‌ها را پایین رقتیم تا به آب رسیدیم و قناتی که ورودی آن بسته بود. متولی پیر می‌گفت از وقتی زنی باردار در این مکان، پسر به دنیا آورد، یعنی یک نامحرم وارد آب شد، دیگر درش را باز نکردند! و چقدر این روایت‌ها به زیارتگاه‌های کهن ایرانی نزدیک است.

نشانه‌های آیین‌های کهن را در «چنشت» و رنگارنگ هم دیدیم؛ زنانی که هنوز لباس محلی می‌پوشند و عروسکی می‌سازند و فلروانی عروسک‌هایی که برای گرفتن چشم‌زخم بر سر در خانه‌های در حال ساخت آویزان است. چنشتی‌ها رنگ سبزی مخصوص خود دارند که میان مردم منطقه به «سبز چنشتی» معروف است. روستا رسمی خاص دارد؛ به ویژه عروسی‌هایش؛ از عروسی که در مراسم می‌آورد تا سفره‌ای که هفت شبانه‌روز پهن است و این رسم عجیب که داماد پیش از عروسی باید مدتی گدایی کند! چنشت هم چشمه‌ای خشکیده و امامزاده‌ای بر فراز آه کوه دارد.

■ سختی‌های لاخ مزار

«لاخ مزار» یک مجموعه کتیبه و سنگ‌نگاره از ۱۵ هزار سال پیش تا

دوره اسلامی است که مستند کشف آن را دیده و مقالاتی درباره‌اش خوانده‌بودم و حسایی ذوق دیدنش را داشتم؛ اما حصارهای فلزی، کار دیدن را خیلی سخت کرده بود. هداری روستای «کوچ» حتی در تابلوگذاری مسیرش هم کوششی نکرده است. سرانجام موفق شدم چند نقاشی باستانی را هم پیدا کنیم؛ اما شرایط محل و نبود راهنمای مکتوب، کار را خیلی سخت کرده بود. گپ‌زدن با مردم آنجا و دیدن اردتشان به این سنگ؛ اما سختی‌ها را شیرین کرد.

■ «فورگ» میراث روزگاری ناآرام

سومین روز سفر، روز دیدن مساجد بود؛ اما یک قلعه باشکوه هم میان مقاصد قرار داشت. ما در دیار قهبستان، قلمرو اسماعیلیان قلعه‌ای که بی‌شک اسماعیلی باشد، ندیدیم هرچند همه قلعه‌ها را اینجا اسماعیلی می‌خوانند! قلعه‌های اسماعیلیه را ایلخانان ویران کردند؛ اما یادشان با مردم همراه است. «فورگ» قلعه‌ای بازمانده از روزگار نا آرام‌پس از صفویه به‌شمار می‌آید که در دوره افشاریه ساخته شده است. قلعه مکانی بوده برای پناه گرفتن از هجوم غارتگران شرقی و جنوبی؛ بنایی تودرتو بر از رموز راز و البته باشکوه. زرشک‌هایی که بالای پشت‌بام خانه‌های پلکانی روستا پهن شده، زیبایی نما را دوچندان می‌کرد.

«هندو الان» و مسجد تاریخی اهل سنت مقصد بعدی بود. یکی از اهالی درباره‌ی مزار «مختوم‌بندگی» توضیح داد؛ امام جماعت این مسجد در سده هشتم قمری؛ کسی که بانی کاشت چناری بود که ۶۰۰ ساله است، در روستای «تخویج» که خانقاهی در آن نیز ساخته بودند.

■ زرشک‌های ترش و شیرین افین

در دشت‌های زرشک کاری شده همچنان می‌راندیم تا به «افین» رسیدیم؛ تنها جایی که آب روان دیدیم در این سال خشک. آسیاب آبی افین اما سال‌هاست با این زور کم آب نمی‌چرخد. بنابراین با همت یکی از اهالی، موزه کوچکی شده بود با ابزار قدیمی آسیاب و فرش بافی. فرش بافی هنر اصلی زنان روستا بود؛ اما نتوانسته بودند اجر مادی قابل قبولی از این هنر ببرند؛ نه بیمه‌ای و نه مزد درخوری.

مسجد افین هم از بناهای دوره تیموری است که تنها بخش کوچکی از آن همچنان قابل استفاده بود و بقیه تنها برای کنج‌کاو‌ی‌های جمع ما به منظور کسب تجربه بالا رفتن از پله‌های باریک و بلند قدیمی جذابیت داشت. بی‌خوردن و خریدن زرشک نم‌شد از افین گذشت و چه طعم ترش و شیرینی دارد زرشک‌های آنجا.

■ مسجد جمشیدقارن

سومین مسجد جامع که باشکوه‌تریشان هم محسوب می‌شود «مسجد جامع قاین» بود. مسجد دو قبله داشت. گویا پس از ساخت متوجه شده بودند قبله کج است؛ برای همین محراب جدیدی در گوشه‌چپ محراب اولیه ساخته بودند. بنا را «جمشیدقارن» در سال ۷۹۶ ساخته و در دوره صفوی دوباره مرمت شده بود. گویی ایوان مقصوره مسجدی را که پیش از تخریب بر اثر زلزله، ناصرخسرو از آن یاد کرده بود، دوباره بازسازی کرده‌اند؛ ایوانی با نگاره‌های آخریایی.

بازدید از خرابه‌های قاین قدیم آخرین بخش سفر قهبستان بود؛ سفری که برای من رفتن به سرزمین تاریخ و طبیعت بود.

خراسان جنوبی

پیش‌بینی ساخت بیش از هزار و ۴۰۰ واحد مسکن محرومان در استان

تاکنون ۳۰۰ واحد تکمیل و آماده تحویل شده، ۴۰۰ واحد در مرحله فونداسیون قرار دارد و بقیه نیز به تدریج ساخته خواهد شد. در این طرح، افراد با پرداخت ۳۰۰ میلیون تومان به صورت اقساطی می‌توانند صاحب‌خانه شوند. هاشمی از طرح توسعه مسکن در شهر سرایان خبر داد و گفت: زمین این طرح الحاق شده و زیرسازی آن نیز به زودی آغاز خواهد شد. وی پروژه ۵۰ واحدی مسکن محرومان سرایان را از طرح‌های موفق استان دانست و افزود: این مجموعه شامل ۳۰ واحد ویژه مددجویان کم‌تبه امداد امام خمینی(ره) بوده و ۲۰ واحد به‌بهزیستی تعلق دارد که با اعتبار ۳۴ میلیارد تومان ساخته‌شده و اکنون آماده تحویل است.

■ می‌خواستم به مسئولان که طرح یسنا رو درست میکنند و برای بچه‌های ۱۴۰۲ سهام میدن و برای بعضی از دانش آموزان کارت نشاط درست میکنند، بگم راضی نیستیم. مگه بچه‌های ما دل ندارن؟ مگه ما بچه نیاوردیم؟ چرا به ما هیچی نمیدن؟ راضی نیستیم. من چهار تا بچه آوردم هیچی به من ندادن به غیر از اینکه سلامتی‌ام به خطر افتاده.

■ سلام، لطفاً پیگیری کنید قبلاً صندوق‌های بازنشستگی، مردم را با شرایط سنی و ۱۰ سال سابقه بیمه تأمین اجتماعی با ۱۰ روز حقوق بازنشسته میکردن؛ اما متأسفانه الان گفتن حداقل ۱۵ سال باید مردم سابقه پرداخت داشته باشند. این چه قانونی است که تصویب شده؟ حتی با این تورم کشور مردم نمی‌توانند مبالغ حق بیمه‌های بالای تأمین اجتماعی ۱۴ درصد را پرداخت کنند. اگر کسری بودجه سازمان را میخواهند درست کنند، روی مردم فشار وارد نکنند و طرح‌هایی بذارن که پرداخت آن در توان مردم باشد. ■ سلام، چرا نانوائی‌ها دو بار کارت می‌کشند؟ میگن نان گرون شده، خب اگر گرون شده، از یک کارت‌خوان بکشید. مسئولان کجا هستند تا نظارت کنند؟ حسرت یک کیلو میوه به دل بچه‌ها مونده. از گرونی نمیتونیم هیچی بخریم نه لباس نه خرجی نه هیچ، خودشون توی ناز و نعمت هستن، به فکر ما فقیرهان نیستن.

■ چرا قیمت همه چیز زیاد میشه الا افزایش حقوق‌ها؟ پرسونید به گوش آقای پزشکیان این بدبختی‌های مردم بیچاره رو.

■ ما مردم هم خودمون به خودمون رحم نمیکنیم؛ از گرونی و اجاره مغازه و مسکن، جنس‌ها این قدر گرون شده؛ از پوشاک و کفش گرفته تا بقیه مایحتاج خانه. وقتی اعتراض میکنیم چرا این قدر جنس‌ها رو گرون میدین، میگن وقتی یک مغازه کوچیک را ماهی ۷۰-۶۰ میلیون کرایه میدیم، باید روی جنس‌ها بکشیم تا کرایه مغازه و خونه و خرج زندگیمون در بیاد. چرا مسئولین به کرایه‌های مغازه و خونه رسیدگی نمیکنن؟ به خصوص در بولوار توس و بولوار نجف سر به فلک کشیده.

■ سلام، چرا کالابرگ نمیریزن که بتونیم چیزی بگیریم؟ همه جنس‌ها گرون هست. الان نزدیک دو ماهه برنج نتونستم بگیرم. این چه وضعیه برای مردم

درست کردن؟ ■ سلام، تورو خدا با این آلودگی هوا مدارس رو تعطیل کنن. گناه دارن این بچه‌ها که دارن نایود میشن. میری دکتر بر اثر آلودگی، خب چکار کنیم؟ تورو خدا رسیدگی کنه آموزش و پرورش. 😊 ■ واقعاً من اشک میریزم و پیام‌های مردم رو میخونم. همه از فقر و نداری صحبت میکنن. کاشکی یه دلسوز برای مردم پیدا بشه. مردم دیگه خسته شدن. هیچ چیزی درست نیست متأسفانه.

■ باسلام خوشه‌تن‌باشید خدمت شماسرایان امنیت مردم، خیلی خوشحال شدیم که این زورگیرهای ساطور به دست‌را که به چند کودک بی‌گناه حمله کرده‌بودن، دستگیر کردین. امیدوارم مجازات خیلی سنگینی بهشون بدن. لطفاً صلا می‌اروه به مسئولین برسونید. ■ برای این بیماری تنفسی چرا مدرسه‌ها رو تعطیل نمیکنن تا زنجیره بیماری شکسته بشه؟ مخصوصاً پایه ابتدایی فقط از کلاس پسرم ۱۲ نفر غایب بودن به علت همین بیماری. تو رو خدا به فکر بچه‌های ما باشن. یکسره میگن جای نگرانی نیست. حتماً باید توی این اوضاع گرونی و نداری، بچه‌ها ما توی بیمارستان بستری بشن اون هم با ویزیت‌های فضایی و دارو؟ چند نسخه باید بری دکتر تا خوب بشن

@QudsKhorasan

بچه‌ها، فقط یه ساعت یک ویزیت شده ۸۰۰ هزار تومن اونم با دستمزدهای کم. ■ سلام، تورو خدا فکری به حال ما مستأجرها بکنین. شوهرم مرضه با پنج تا بچه؛ یکی دبیرستانی و دو تا ابتدایی، ما رو جزو دهک‌های ۵ و ۶ قرار دادن. این چه وضعیه؟ چه عدالتیه؟ چرا کسی جوابگو نیست؟ شیر خشک و پوشک بچه طرح یسنا به دختر پنج ماهه تعلق نگرفت. ما باید حرفمون رو به کی بگیم؟ ■ سلام، من یک خانم چهل ساله هستم دو تا پسر ده و دوازده ساله دارم. شوهرم ۱۰ ساله شیشه مصرف میکنه. چند بار خواستم جدا بشم؛ ولی به خاطر بچه‌هام کوتاه اودم. شوهرم نه شناسنامه داره نه کارت ملی، کارت پایان خدمتش رو هم گم کرده. دنبالش هم نمیره. بیشتر شب‌ها خانه نمیداد. به سختی زندگیم رو میگذرونم. سر کار هم نمیره. قبلاً در دانشگاه فردوسی کار میکرد. حدود ۱۵ سال بیمه داره؛ ولی دو سال پیش از کار بیرونش کردن. من رو هم نمیگذاره برم سر کار تا خرج بچه‌هام رو در بیارم. کارت یارانه هم دست خودشه. اگه دولت یک بسته بخواد به من بده، نمیتونم بگیرم چون کارت سرپرست باید باشه. شوهرم یک کارت عابر بانک بیشتر به اسمش نیست. اونم دست خودشه. میخواستم یک چاره‌ای جلو پام بذارین تا بدونم میشه با ۱۵ سال بیمه‌ای که داره، بازنشستگی بگیرم یا نه. به خدا خسته شدم. خیلی سخته. با ترشی درست کردن و سبزی پاک کردن دارم گذرون میکنم.

■ سلام به همه هموطنان عزیز، این روزها گلایه‌ها و شکایت‌های زیادی رو میبینم و افسوس میخورم که هموطنانم روزهای سختی رو پشت سر میدارن و دغدغه‌شون مثل من آینده بچه‌هاشون هست؛ ولی هیچ کاری نمیکنیم جز گله و چراهایی که جوابش توی دست خودمون بود. ما هم روزی مثل مسئولین مسئولیتی داشتیم. روزی که باید پای صندوق رأی میرفتیم و فرد اصالح رو انتخاب میکردیم؛ زمانی که فرصت داشتیم تا درست فکر کنیم؛ ولی عقلمون رو دادیم به فضای مجازی و اینستا. حالا خودمون باید راهکار بدیم به دولتی که حتی کارشناساش بلد نبودن حرف‌بزنن چه برسه به اینکه کاری انجام بدن. پس این روزهای سخت رو در کنار هم بهونیم تا یادمون نره رنگی نشدن یک انگشت به وقتش چه تاوان سختی داره؛ یعنی عذاب دادن خودمون و به خطر انداختن آینده خودمون و بچه‌هامون. موفق و پیروز در کنار هم به امید آینده‌ای روشن. 😊

■ سلام و درود، خدا قوت، سال‌ها پیگیری کردیم که برای مشهد، مقابل قرنی ۳۴ و بولوار موسوی قوچانی پل‌هوائی با سرعت گیر جهت سهولت و گذر از خیابان نصب شود. متأسفانه طراح این سرعت گیر اشتباه کارش رو انجام داده و خودورها همچنان پر سرعت می‌تانزند... و همچنان گذر از خیابان بسیار خطرناک است. لطفاً دوباره پیگیری بفرمایید. متشکرم.

پاسخ روابط عمومی اداره کل ارتباطات و فناوری اطلاعات خراسان رضوی به گلایه مخاطب قدس در خصوص مشکل اینترنت و نبود آنتن تلفن همراه در روستای سنگ‌بست

با سلام، به اطلاع می‌رساند در حال حاضر پوشش کامل مکالمه و اینترنت پرسرعت از محل اپراتورهای همراه اول و ایرانسل تأمین شده و اگر ضعف پوشش در نقطه خاصی مدنظر است، باید مراتب را از طریق ثبت شکایت در سامانه ۱۹۵ پیگیری کنند.

